

ՀՀ ԿԳՄՄՆ «Մարտունու Տ. Աբրահամյանի անվան ավագ դպրոց» ՊՈԱԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա- `<<Բանավոր խոսքի զարգացում: Բանավոր խոսքին ներկայացվող պահանջները>>

Դպրոց-Վայքի հիմնական

Ուսուցիչ- Արևիկ Գասոյան

Ղեկավար- Կիմա Օհանեսյան

ՎԱՅՔ 2023

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Բանավոր խոսքի զարգացում.....	4
Բանավոր խոսքի զարգացման մեթոդներ.....	8
Կապակցված խոսքին ներկայացվող պահանջները.....	12
Եզրակացություն.....	15
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	16

Ներածություն

Երեխայի անձի ձևավորման և զարգացման մեջ խիստ կարևոր նշանակություն ունեն խոսքի և հաղորդակցության զարգացումը: Հայտնի է, որ երեխայի մտածողությունն արմատական փոփոխությունների է ենթարկվում, երբ նա ունակ է դառնում լեզվական հաղորդակցության և ուսուցումը նրան սովորեցնում է տիրապետել սեփական մտքերին (Լ.Ս.Վիգոտսկի):

Երեխայի խոսքի զարգացումը, լեզվական հաղորդակցումն ու փոխազդեցությունն իր անմիջական միջավայրի, շրջապատի հետ, հասակակիցների և մեծահասակների հետ համատեղ գործունեությունը նրա զարգացման ամենակարևոր գրավականներն են:

Հասարակության մեջ իր տեղը գտնելու համար մարդը պետք է արդյունավետ հաղորդակցվել սովորի: Երեխան նախ շփվում է ծնողների հետ, այնուհետև նաև այլ մարդկանց, սովորում է հաղորդակցվել համատեղ գործունեության ընթացքում: Այդ գործունեությունը կարող է լինել խաղ, ուսում, իր ուժերի չափով աշխատանք: Այդ ընթացքում երեխան յուրացնում է իր միջավայրի սոցիալական փորձը, հասկանում է, թե ինչը ինչպես է արվում, սովորում է վարքի ու գործունեության նորմերն ու կանոնները, այսինքն՝ հասկանում է, թե ինչ կարելի է անել, իսկ ինչ՝ ոչ, ում հետ ինչպես կարելի է վարվել, որտեղ իրեն ինչպես պիտի պահի և այլն: Իր շրջապատի սոցիալական նորմերի յուրացման այս գործընթացն էլ հենց սոցիալականացումն է: Երեխայի վաղ սոցիալականացման ամենակարևոր կողմերից մեկը նրա հաղորդակցական կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումն է:

Բանավոր խոսքի զարգացում

Բանավոր խոսքը մարդու մտավոր կարողությունների կարևոր դրսևորումներից է: Բանավոր խոսքի զարգացումը տեղի է ունենում մարդու ամբողջ կյանքի ընթացքում՝ իր վրա կրելով հասարակության ընդհանուր զարգացածության ամբողջական կնիքը: Բանավոր խոսքի անընդհատ մշակումը պարտադիր, անընդհատ և հետևողական գործընթաց է:

Խոսքի զարգացումը իրականացվում է երեխաների՝ խոսքի միջոցով ինքնարտահայտվելու պահանջի բավարարման միջոցով:

Սանի խոսքի կիրառման այնպիսի կազմակերպում, որը կձևավորի և կզարգացնի միտքը հասկանալի ձևակերպելու, անկաշկանդ արտահայտվելու, լսելու ունակությունները:

Կարևորագույն խնդիր է երեխային իր խոսքի նկատմամբ վստահություն ներշնչելը, նրան անկաշկանդ խոսելու, արտահայտվելու հնարավորություն տալը: Երեխայի համար անընդհատ ապահովվում են շփման ու հաղորդակցման համար ազատ ու բնական պայմաններ: Ապահովվում է ակտիվ լեզվագործունեության հնարավորությունը բոլոր հնարավոր և հասու միջոցներով:

Սաների ինքնադրսևորման, արտահայտվելու բնական հակումների բավարարումը, նրանց ազատ խոսելու, արտահայտվելու խրախուսումը, նրանց խոսքը ուշադիր, հարգանքով լսելը վստահություն է ներշնչում, նրանք ավելի ինքնավստահ են դառնում, խոսքն՝ ավելի ամբողջական և կազմակերպված: Այսպիսի մոտեցման դեպքում հղկվում է երեխայի խոսքը, ճշգրտվում են լեզվական կառույցները, հստակվում և ավելի ընկալելի դառնում ասելիքը:

Ցանկացած միջամտություն, դիտողություն, որքան էլ այն տեղին լինի, կաշկանդում է երեխային, նվազեցնում նրա արտահայտվելու, խոսելու ցանկությունը, կաշկանդում է նրան: Խոսքը մշակվում և շտկվում է այն գործածելիս, շտկումներն ու հղկումները կատարվում են խաղերի, ներկայացումների, խաղ-վարժությունների միջոցով:

Բանավոր խոսքը, բնականաբար, հանդես է եկել գրավորից վաղ՝ որպես հաղորդակցման անմիջական պահանջմունք: Ձևավորման սկզբնական փուլում այդ կարողության զարգացման ուղղությամբ հատուկ աշխատանքի կարիք չի զգացվում: Բանավոր խոսքում օգտագործվող նախադասություններն ավելի ընդարձակ են, նրանցում հաճախ են գործածվում զանազան խոսքային կառույցներ, որոնք բարդացնում են նախադասությունը: Բանավոր խոսքում կարևորվում են ուղղախոսությունն ու տարաբնույթ լեզվաարտահայտչամիջոցները:

Գոյություն ունեն որոշակի պայմաններ, որոնք անհրաժեշտ է պահպանել խոսքային գործունեության ժամանակ.

1. Արտահայտվելու և խոսակցին ունկնդրելու ցանկություն, այսինքն՝ խոսելու պահանջմունք: Առանց իր զգացմունքները, մտքերը, ձգտումներն արտահայտելու ցանկության, մարդը, բնականաբար, չէր խոսի իսկզբանե:

Մանկության գեղգեղանքի փուլում սկսվում են ձևավորվել երեխայի զգացմունքները: Երեխան գեղգեղում է կամ թոթովում, երբ տրամադրությունը բարձր է, ուրախ է, առողջ, և ոչ մի բան նրան չի անհանգստացնում: Նա գեղգեղանքով արտահայտում է իր պայծառ զգացմունքները:

Տարիքի հետ աստիճանաբար զարգանում, բարդանում ու կատարելագործվում են երեխայի զգացմունքները, ինչպես նաև դրանց արտահայտման, դրսևորման ձևերը: Երեխան սկսում է ճանաչել աշխարհը, շրջապատը, մարդկանց, և ծագում է իր վերաբերմունքը, զգացմունքներն արտահայտելու բուռն ցանկություն, ու նա այդ բոլորն սկսում է արտահայտել բառերով, բառակապակցություններով, նախադասություններով, կապակցված խոսքով: Եթե երեխայի մեջ չառաջանա արտահայտվելու, հաղորդակցվելու ցանկություն, նա չի խոսի, և եթե նրան չտրվի իր զգացածի, տեսածի, լսածի մասին խոսելու, արտահայտվելու հնարավորություն, ապա երեխայի հոգեկան և մտավոր աշխարհին լուրջ վնաս կհասցվի:

Մտնելով խոսակցության մեջ՝ յուրաքանչյուր խոսող ունենում է որոշակի նպատակներ, մի բան հաղորդել, որևէ հարցի մասին կարծիք հայտնել, մի բան հարցնել, խնդրել և այլն: Որպես կանոն, մենք գիտենք, թե ում է ուղղված մեր խոսքը:

Ունկնդիրն էլ ունի իր հիմնական մտադրությունը՝ տեղեկատվություն ստանալ, հասկանալ, թե ինչ է ուզում խոսակիցը: Սակայն, դժբախտաբար, հաճախ ուսուցիչները չեն մտահոգվում, որ երեխաների մեջ առաջանա հաղորդակցվելու պահանջմունք: Արդյունքում երեխան ստեղծում է խոսք, որովետև այդպիսի հանձնարարություն է ստացել ուսուցչից: Այս դեպքում երեխան հաղորդակցման դրդապատճառ չի ունենա, որովհետև ուսուցիչը չի ապահովել հաղորդակցման կոնկրետ իրադրություն, և երեխաները պարզապես կպատասխանեն ուսուցչի հարցերին առանց ոգևորության, ապրումների, զգացմունքների. պարզապես կկատարեն իրենց պարտականությունները:

Խոսքային գործունեությունը երկկողմանի գործընթաց է: Ուրեմն անհրաժեշտ է նաև երեխաների մեջ նպատակասլաց կերպով մշակել ուրիշի մտքերը ընկալելու ունակություն, այսինքն՝ հանդես գալ ոչ միայն որպես խոսող, որևէ նյութ հաղորդող, այլև ունկնդիր, ընկալող, խոսքի հասցեատեր:

1. Խոսելու նյութի առկայությունը: Խոսք կառուցելուց առաջ, բնականաբար, պիտի մտածել խոսելու նյութի մասին՝ նկատի ունենալով, որ որքան այն ընդարձակ է ու հարուստ, փաստերը՝ արժեքավոր ու հիմնավոր, այնքան խոսքը բովանդակալից է, հետաքրքիր և ուշագրավ:

Երեխաների կառուցած խոսքի հստակությունը, տրամաբանությունը, հարստությունը, բովանդակայնությունը պայմանավորված են նյութի նախապատրաստվածությամբ: Հետևաբար, երեխաների խոսքի զարգացման գործընթացի գլխավոր մեթոդական պայմանը խոսքային վարժությունների (պատմում, շարադրություն և այլն) անցկացումն է, անհրաժեշտ նյութի փութաջանորեն հավաքումը, մշակումն ու շարադրելուն նախապատրաստումը:

3. Խոսքի ընդունված կանոններով երեխաներին զինելը գրագետ, արտահատիչ և բովանդակային խոսք կառուցելու գլխավոր պայմանն է: Լեզվական միջոցների, խոսք կառուցելու կանոնների յուրացման նպատակով առաջին հերթին անհրաժեշտ է երեխաներին տալ խոսքի օրինակելի նմուշներ, ինչպես նաև նրանց համար ստեղծել բարենպաստ խոսքային միջավայր: Օրինակելի խոսքի ունկնդրումը և խոսքային կաղապարների՝ սեփական պրակտիկայում օգտագործումը երեխայի մեջ ձևավորում են «լեզվական զգացողություն»:

4. Հասկանալ այն ամենը, ինչի մասին խոսում ես, ընկալել խոսքի տրամաբանությունը, հերոսների բնավորությունն ու գործելակերպի նրբությունները: Առանց խոսելու նյութի ըստ ամենայնի հասկացման հնարավոր չէ կառուցել բովանդակային խոսք, ապահովել խոսքի արտահայտչականությունը:

5. Տարբերել գործող անձերի տրամադրությունը և այն ներկայացնել ոչ միայն ձայնային միջոցներով, այլև օգտագործել լեզվական արտահայտչական միջոցներ՝ թվարկման, կրկնության, շեշտման, ընդգծման, հակադրման, մտքի ավարտը ընդգծող արտասանական տարբեր երանգավորումներ:

6. Խոսելիս ուշադրությամբ հետևել, թե ինչպես են մարդիկ քեզ լսում, հասկանո՞ւմ են արդյոք քեզ, հետաքրքրի՞ր է քո խոսքը, չե՞ն ձանձրանում արդյոք ունկնդիրները, չի՞ ցրվել նրանց ուշադրությունը, և նշվածներից որևէ մեկի հայտնաբերման դեպքում անմիջապես որոնել դրանց կանխման հնարները:

Բանավոր խոսքի զարգացման մեթոդները

Յուրաքանչյուր առարկայի դասավանդման մեթոդիկա հենվում է դիդակտիկայում մշակված ավանդական մեթոդների վրա, որոնք դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով դրանց իրականացման ժամանակ օգտագործվող միջոցները, զննականությունը, բառը, խոսքը և երեխաների գործունեությունը: Ուսուցման մեթոդներն ավանդաբար բաժանվում են 3 խմբի՝ **զննական, խոսքային և գործնական**, որոնք հիմնականում հանդես են գալիս փոխկապակցված:

Չննական մեթոդները հաճախակի են օգտագործվում, ընդ որում կիրառվում են ավելի շատ դիտման մեթոդը և նրա տարատեսակները: Կիրառվում է մասնավորապես իրազննությունը (խաղալիքներ, նկարներ, լուսանկարների դիտում, առարկաների նկարագրում, դիդակտիկ խաղեր, նկարների շուրջ պատմումներ և այլն), որն օգտագործվում է գիտելիքների ամրակայման, բառապաշարի հարստացման, կապակցված խոսքի զարգացման նպատակներով:

Խոսքային մեթոդները նույնպես լայն կիրառություն ունեն, գեղարվեստական ստեղծագործությունների ընթերցումն ու պատմումը, արձակ և չափածո ստեղծագործությունների անգիր անելը, զրույցները, բանավեճերը և այլն: Խոսքային բոլոր մեթոդների ժամանակ, անշուշտ, կարելի է օգտագործել նաև դիտողական պարագաներ:

Գործնական մեթոդների կիրառումը նպաստում է երեխաների ձեռք բերած գիտելիքների կիրառմանը, խոսքային նունակությունների ու կարողությունների կիրառման կատարելագործմանը: Գործնական մեթոդների թվին են պատկանում տարաբնույթ խոսքային վարժությունները, լեզվական խաղերը, խաղ-բեմականացումները և այլն:

Կիրառելի են նաև վերարտադրողական և ստեղծագործական մեթոդները:

Վերարտադրողական մեթոդներից են նկարների դիտումները և դրանց բովանդակության վերարտադրումը, գեղարվեստական ստեղծագործությունների ընթերցումը և պատմումը, տարաբնույթ նյութերի անզիր ուսուցումը, գրական ստեղծագործությունների բովանդակության հիման վրա իրականացվող խաղ-բեմականացումները, դիդակտիկ խաղերը և այլն: Սրանց օգտագործման ժամանակ երեխաները խոսքային նմուշի հիման վրա յուրացնում են որոշակի բառապաշար, խոսքային կառույցներ, դարձվածքներ, ընդօրինակում են պատրաստի խոսքը և այլն:

Ստեղծագործական մեթոդները նպաստում են կապակցված խոսքային արտահայտություններ կառուցելու կարողության ձևավորմանը, երեխան ոչ թե վերարտադրում է իրեն հայտնի լեզվական միավորները, այլ ստեղծում նոր համակցումներ՝ առաջնորդվելով հաղորդակցման իրադրության պահանջներով առանձնահատկություններով: Ստեղծագործական մեթոդներից են ամփոփիչ գրույցները, ընթերցածի ստեղծագործաբար վերարտադրումը, բնագրի ձևափոխված պատմումը, իրադրությունային խաղերն ու երկխոսությունները և այլն:

Խոսքի զարգացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները մայրենիի պարապմունքների ժամանակ իրականացվում են ինչպես մեթոդական կառույցում տրված հարցերի ու առաջադրանքների, այնպես էլ հատուկ նպատակով տրված իրադրությունային մենախոսությունների ու երկխոսությունների միջոցով: Այդ բոլոր հնարներն ի վերջո իրականացվում են.

1. Ակտիվ մեթոդներով.

• Դերային խաղեր: Դերային խաղերի իրականացման ժամանակ երեխաներին առաջարկվում է տարբեր ստեղծագործություններից կամ այլ իրադրություններից ընտրել զանազան դերեր, խաղալ կարճ խոսքային դրվագներ, որպես կանոն՝ պրոբլեմային:

• Խմբային շրջան: Ամբողջ խմբով որևէ խնդիր քննարկելիս շահեկան է նստել շրջանով, որը կօգնի երեխաներին անկաշկանդ, սրտաբաց և համարձակ արտահայտել իրենց մտքերը: Այսպիսի պայմաններում կստեղծվի անմիջական մթնոլորտ, և երեխաներները համարձակ կգրուցեն, կընդհատեն իրար, կհակադրվեն՝ նայելով իրար երեսի, իրար աչքերի մեջ, կնկատեն միմյանց դիմախաղերը, ժեստերը և դրանով էլ ավելի կներքաշվեն խոսակցության, բանավեճի, զրույցի մեջ:

2. Բանավեճեր, հարցազրույցներ:

Մայրենի լեզվի (և ոչ միայն) դասերին պետք է խուսափել տեսական կանոնների և սահմանումների, բերանացի շարադրումից, առարկություն չընդունող դատողություններից, որոնք երեխաներից պահանջում են միայն լսել, ընկալել և նույնությամբ վերարտադրել :

Բանավեճերի, հարցազրույցների, տարաբնույթ երկխոսությունների կազմակերպումը սեփական ստեղծագործական զինանոցի միջոցներով, ուսուցչի վարպետության և նրա՝ երեխաներին դատողությունների մղելու, այդ կարողությունը զարգացնելու ունակությունների դրսևորումն է:

3. Փոքր խմբերով աշխատանք:

Առաջադրանքները հանձնարարվում են ոչ թե ամբողջ խմբին, այլ նախապես ձևավորված առանձին խմբերի (միայն տվյալ առաջադրանքի կատարման համար):

Ուսուցման բոլոր մեթոդների կիրառման ժամանակ էլ որպես խոսքը հարստացնելու զգացմունքային հնարներ հանդես են գալիս բանաստեղծությունը, երգերաժշտությունը, նկարչությունը, դիտումները, հանդիպումները, ցերեկույթները, էքսկուրսիաները և այլն:

Անհրաժեշտ է, որքան հնարավոր է վաղ սկսել աշխատանքն այս ուղղությամբ, հասնել նրան, որ երեխաները գիտակցեն, թե յուրաքանչյուր մարդու կյանքում որքան

կարևոր են որևէ լուր հաղորդելու, գրուցելու, խոսքային շփումներ ստեղծելու, հետաքրքիր պատմելու, հումորով խոսելու, որևէ առիթով ջերմ խոսքեր ասելու կամ գրելու, վեճի ժամանակ խոսքով պաշտպանվելու կամ վեճը խոսքով վարպետորեն հարթելու կարողությունները:

Կապակցված խոսքին ներկայացվող պահանջները

Բարեկիրթ խոսքի մշակույթը ոչ միայն ճիշտ, գրական լեզվի չափանիշներին համապատասխան մակարդակով խոսելու և գրելու կարողությունն է, այլև գեղեցիկ, ներգործուն, տպավորիչ հաղորդակցվելու ունակությունը՝ հաշվի առնելով խոսակցին, խոսակցության նպատակը, վայրը և այլն:

Կապակցված խոսքին ներկայացվում են հետևյալ պահանջները.

- Խոսելու նյութի մասին գիտելիքների, տեղեկությունների առկայությունը,
- Խոսքի կառուցվածքի պարզությունը, մտքերի հետևողականությունն հստակությունը,
- Թեմայի բացահայտման տրամաբանությունը,
- Խոսքի բառամթերքի ճիշտ ընտրությունը և դիպուկությունը,
- Արտահայտչամիջոցների ճիշտ ընտրությունը,
- Խոսակցի անձի առանձնահատկությունների հաշվառումը (տարիքը, սեռը, կարգավիճակը և այլն),
- Տվյալ լեզվի գրական նորմերին համապատասխանությունը:

Խոսքի որակական հատկանիշներն են բովանդակայնությունը, ճշգրտությունը, տրամաբանությունը, հարստությունը, արտահայտչականությունը, պարզությունը, ճշտությունը:

Խոսքը բովանդակային է, եթե խոսողը կամ գրողը իրենց խոսացածի ու գրածի մասին ունեն որոշակի գիտելիքներ, տեղեկատվություն և դրանք ներկայացնում են ճշգրտորեն, տեղին և լիարժեք կերպով՝ խոսքը կառուցելով ոչ միայն փաստերի, դիտումների, համոզմունքների վրա, այլև ավարտուն են և ամբողջական:

Խոսքի տրամաբանությունը: Կապակցված խոսքում պետք է պահպանվի մտքերի և դեպքերի հաջորդականությունը, եզրակացությունները, դատողությունները պետք է լինեն հիմնավորված:

Խոսքը ճշգրիտ է ինչպես իրականությանը համապատասխան փաստերի, դիտումների, զգացմունքների ճշգրիտ հաղորդման, այնպես էլ բառերի, բառակապակցությունների, դարձվածքների, նախադասությունների դիպուկ ընտրության դեպքում:

Խոսքի հարստությունը պայմանավորված է թեմայի վերաբերյալ խոսողի ունեցած տեղեկատվությամբ, հոմանիշների, հականիշների, դիպուկ արտահայտությունների, առածների և ասացվածքների գործածությամբ, խոսքի բովանդակությունը տարբեր իրադրություններում լավագույն կերպով հաղորդող զանազան կառուցվածք ունեցող նախադասություններով:

Խոսքի պարզությունը նրա մատչելիությունն է ունկնդրի կամ ընթերցողի համար, նրա կողմնորոշումը դեպի որոշակի հասցեատիրոջ, խոսողը կամ գրողը հաշվի պետք է առնի խոսքի նպատակը, վայրը, ունկնդրի կամ ընթերցողի տարիքը, սեռը, դիրքը, հնարավորությունները, հետաքրքրությունները և այլ պայմաններ: Պետք է նկատի ունենալ, որ խոսքի խառնաշփոթությունը, նախադասությունների շարահյուսական ծայրահեղ բարդությունը, ծանրաբեռնումը մեջբերումներով, անվանումներով, թվերով, անհարկի հոմանիշներով, ավելորդ

կրկնություններով և մանրամասներով, «պաճուճանքով», մակաբույծ բառերով այն դարձնում են խրթին, անհասկանալի, ունկնդրման համար՝ տհաճ:

Խոսքի արտահայտչականությունը խոսքի որակական հատկանիշ է (մասնավորապես՝ բանավոր), որը ենթադրում է առավելագույն ազդեցություն ունկնդրի վրա: Բանավոր խոսքն ունկնդրի վրա ազդում է տարաբնույթ արտահայտչամիջոցներով, ընդհանուր մտքերի տրամաբանությամբ, նպատակահարմար փաստերի շարադրմամբ, անհրաժեշտ բառապաշարի ընտրությամբ, դարձվածքներով:

Խոսքի ճշտությունը, բանավոր խոսքի համարպահանջվու է ուղղախոսական կանոնների պահպանում:

Թվարկված հատկանիշները սերտորեն փոխշաղկապված են և ուսումնական գործընթացում դրանց ուսուցումն իրականացվում է համաձույլ:

Խոսքային գործունեության մեջ կարևոր դեր ունի նաև հաղորդակցման ոճը:

Պայմանականորեն առանձնանում են հաղորդակցման ոճի 5 տեսակ և դրանց համապատասխան՝ խոսքի հինգ ոճ.

- խոսակցական ոճն օգտագործվում է առօրեական-կենցաղային ոլորտում հաղորդակցվելիս,
- գիտական ոճը՝ գիտության և տեխնիկայի բնագավառում,
- գործնական ոճը՝ պաշտոնական-գործնական հարաբերությունների ժամանակ,
- հրապարակային ոճը՝ հասարակական-քաղաքական պրակտիկայում,
- գեղարվեստական ոճը՝ արվեստում:

Ա. Մարությանն առանձնացնում է նաև ժողովրդախոսակցական ոճի՝ բարբառային-խոսակցական, գրական-խոսակցական տարրատեսակները:

Այս ոճերից յուրաքանչյուրն ունի իր առանձնահատկությունները, որոնք պայմանավորված են հաղորդակցման տեսակով:

Հաղորդակցման իրադրության այս կամ այն ոճն արտահայտման ձևերի առջև, բնականաբար, դնում է որոշակի պահանջներ՝ ինչպես բովանդակության, այնպես էլ լեզվական միջոցների ընտրության առումով:

Երեխաների խոսքային կարողությունների ձևավորումը պետք է կապել խոսքի կոնկրետ ոճի զարգացման հետ՝ զարգացնելով ոչ թե խոսքն «ընդհանրապես», այլ խոսքի այս կամ այն տեսակը, ոճը՝ խոսակցական, գեղարվեստական և այլն:

Երեխաների խոսքի ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ նրանք ինչպես առօրյայում, այնպես էլ ուսումնական գործընթացում ավելի շատ օգտագործում են խոսակցական, գիտագործնական և գեղարվեստական ոճեր: Այդ իսկ պատճառով մանկապարտեզի երեխաների համար անհրաժեշտ է ընտրել նրանց խոսքային պրակտիկայում գործածական (այդ տարիքին հարմար) ոճեր, խոսակցական, և գեղարվեստական:

Եզրակացություն

Ավարտական աշխատանքի, տեսական գրականության ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքում եկանք մի շարք եզրահանգումների.

- Երեխայի խոսքի զարգացումը, լեզվական հաղորդակցումն ու փոխազդեցությունն իր անմիջական միջավայրի, շրջապատի հետ, հասակակիցների և մեծահասակների հետ համատեղ գործունեությունը նրա զարգացման ամենակարևոր գրավականներն են:
- Խոսքի զարգացումը հոգեկան բարձր իմացական գործընթաց է և սերտորեն կապված է մտածողության հետ: Խոսքն ունի զարգացման իր փուլերը, որոնք ընթանում են երեխայի տարիքային առանձնահատկություններին համապատասխան:
- Երեխայի խոսքի զարգացումը ենթադրում է
 - լեզվի համակարգի տարբեր մակարդակների տիրապետում՝ (հնչյունաբանական, քերականական,
 - հաղորդակցական խոսքի զարգացում, կապակցված խոսքի ձևավորում,
 - խոսքի՝ որպես ճանաչողական գործիքի տիրապետում (խոսքի միջոցով գիտելիքների ձեռք բերում)

Օգտագործված գրականության ցանկ

Ջ. Գյուլամիրյան, Կարդալու կարողությունների և խոսքի զարգացումը տարրական դասարաններում, «Լույս» հրատ., Երևան, 1998թ.

Կ. Թորոսյան, Կ. Չիբուխյան, 50 հարց ու պատասխան տարրական դասարանների ուսուցիչների համար: Մաս I, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2013թ.

Կ. Թորոսյան, Կ. Չիբուխյան, 50 հարց ու պատասխան տարրական դասարանների ուսուցիչների համար: Մաս II, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2013թ.

Ջ. Գյուլամիրյան, Մայրենիի տարրական ուսուցման մեթոդիկա, «Զանգակ» հրատ., Երևան, 2015թ.

Համացանց